

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (antroji kolegija) SPRENDIMAS

2013 m. gruodžio 19 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — Valstybės pagalba — Valstybės arba iš jos valstybinių išteklių suteikta pagalba — Vėjo jėgainių pagaminta elektros energija — Pareiga pirkti už didesnę nei rinkos kainą — Visiškas kompensavimas — Galutinių elektros energijos vartotojų mokėtinos įmokos“

Byloje C-262/12

dėl *Conseil d'État* (Prancūzija) 2012 m. gegužės 15 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2012 m. gegužės 29 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Association Vent De Colère! Fédération nationale,

Alain Bruguier,

Jean-Pierre Le Gorgeu,

Marie-Christine Piot,

Eric Errec,

Didier Wirth,

Daniel Steinbach,

Sabine Servan-Schreiber,

Philippe Rusch,

Pierre Recher,

Jean-Louis Moret,

Didier Jocteur Monrozier

prieš

Ministre de l'Écologie, du Développement durable, des Transports et du Logement,

Ministre de l'Économie, des Finances et de l'Industrie,

dalyvaujant

* Proceso kalba: prancūzų.

Syndicat des énergies renouvelables,

TEISINGUMO TEISMAS (antroji kolegija),

kuri sudaro kolegijos pirmininkė R. Silva de Lapuerta, teisėjai J. L. da Cruz Vilaça (pranešėjas),
G. Arestis, J.-C. Bonichot ir A. Arabadjiev,

generalinis advokatas N. Jääskinen,

posėdžio sekretorius V. Tournès, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2013 m. balandžio 24 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- *Association Vent De Colère! Fédération nationale*, atstovaujamos *avocats* A. Marlange ir M. Le Berre,
- *Syndicat des énergies renouvelables*, atstovaujamos *avocats* F. Thiriez ir T. Lyon-Caen,
- Prancūzijos vyriausybės, atstovaujamos G. de Bergues, J. Gstalter ir J. Rossi,
- Graikijos vyriausybės, atstovaujamos I. Pouli ir K. Boskovits,
- Europos Komisijos, atstovaujamos T. Maxian Rusche ir E. Gippini Fournier, taip pat K. Herrmann ir P. Němečková,

susipažinęs su 2013 m. liepos 11 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su EB sutarties 87 straipsnio 1 dalies (dabar – SESV 107 straipsnio 1 dalis) išaiškinimu.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Association Vent De Colère!Fédération nationale* ir vienuolikos kitų fizinių asmenų pareikštą ieškinį dėl dviejų nutarimų: 2008 m. lapkričio 17 d. Ekologijos, energijos, tvarios plėtros ir teritorijų planavimo ministro ir Ekonomikos, pramonės ir užimtumo ministro nutarimo, kuriuo nustatomos mechaninę vėjo energiją naudojančių įrenginių pagamintos elektros energijos supirkimo sąlygos (JORF, 2008 m. gruodžio 13 d., p. 19032), ir 2008 m. gruodžio 23 d. nutarimo, kuriuo papildomas 2008 m. lapkričio 17 d. nutarimas (JORF, 2008 m. gruodžio 28 d., p. 20310, toliau – ginčijami nutarimai).

Teisinis pagrindas

Prancūzijos teisė

- 3 2000 m. vasario 10 d. Įstatymo Nr. 2000 108 dėl viešojo aprūpinimo elektros energija modernizavimo ir plėtros (*loi n°2000-108, du 10 février 2000, relative à la modernisation et au développement du service public de l'électricité*) (JORF, 2000 m. vasario 11 d., p. 2143) su pakeitimais, padarytais 2006 m.

gruodžio 7 d. Įstatymu Nr. 2006-1537 dėl energijos sektoriaus (*loi n° 2006-1537, du 7 décembre 2006, relative au secteur de l'énergie*) (JORF, 2006 m. gruodžio 8 d., p. 18531, toliau – Įstatymas Nr. 2000-108), 5 straipsnyje nustatyta:

„I.- Elektros energijos gamintojų sąnaudos, patirtos teikiant viešąsias paslaugas, visiškai kompensuojamos. Jos apima:

a) Elektros energijos gamybos srityje:

1° Papildomas sąnaudas, patiriamas įgyvendinant 8 ir 10 straipsnių nuostatas, kurių *Électricité de France* (SA (EDF), toliau – *Électricité de France*) išvengia, arba sąnaudas, kurių išvengia atitinkami nenacionalizuoti skirstytojai, nurodyti 1946 m. balandžio 8 d. Įstatymo Nr. 46-628 [dėl elektros energijos ir dujų privatizavimo (JORF, 1946 m. balandžio 9 d., p. 2651)] 23 straipsnyje. Sąnaudos, kurių išvengta, apskaičiuojamos remiantis elektros energijos rinkos kaina arba – nenacionalizuotų skirstytojų atveju – remiantis 4 straipsnyje nurodytais pardavimo tarifais proporcingai tai jų viso išigyto elektros energijos kiekio daliai, kuri išigyta už šiuos tarifus, atėmus pagal [minėto įstatymo] 8 ir 10 straipsnius išigytus kiekius. Tomis pačiomis sąnaudų, kurių išvengta, vertėmis remiamasi siekiant nustatyti kompensuotinas papildomas sąnaudas, kai atitinkamus įrenginius eksploatuoja *Électricité de France* arba nenacionalizuotas skirstytojas. Kai sutartys susijusios su elektros energijos, pagamintos su metropolijos kontinentiniu tinklu nesujungtose zonose esančiais įrenginiais, pirkimu, papildomos elektros gamybos sąnaudos apskaičiuojamos atsižvelgiant į pagal reglamentuojamus pardavimo tarifus pagamintos elektros energijos sąnaudų dalį;

<...>

Šios sąnaudos apskaičiuojamos remiantis šių tiekėjų vedama atitinkama buhalterine apskaita. Buhalterinę apskaitą, tvarkomą pagal Energijos reguliavimo komisijos (*Commission de régulation de l'énergie*) nustatytas taisykles, šių tiekėjų sąskaita tikrina jų pasirinktas auditorius arba – vietinio valstybinio paslaugos tiekėjo atveju – jų valstybės auditorius. <...> Už energetiką atsakingas ministras, gavęs kiekvienais metais teikiamą Energijos reguliavimo komisijos pasiūlymą, nustato sąnaudų sumą.

Šių sąnaudų kompensavimas jų patiriančių tiekėjų naudai užtikrinamas elektros energijos galutinių vartotojų, įsisteigusių nacionalinėje teritorijoje, mokėtinomis įmokomis.

Minėtų įmokų suma apskaičiuojama proporcingai suvartotam elektros energijos kiekiui. <...>

22 straipsnio I dalies pirmoje pastraipoje nurodytų galutinių vartotojų įmokos suma, mokėtina už vieną vartojimo vietą, negali viršyti 500 000 eurų. Ta pati viršutinė riba taikytina mokėtinai įmokai, kurią turi sumokėti įmonės, nurodytos 22 straipsnio I dalies antroje pastraipoje, už nacionalinėje teritorijoje transporto sunaudotą elektros srovę, ir mokėtinai įmokai, kurią turi sumokėti 22 straipsnio II dalies ketvirtoje pastraipoje nurodytos įmonės galutinių vartotojų sunaudotą elektros energiją, gautą iš jungiamojo elektros tinklo.

Įmokų, kurios turi būti sumokėtos už kiekvieną kilovatvalandę, dydis apskaičiuojamas taip, kad jos padengtų visas sąnaudas, nurodytas a ir b punktuose, taip pat toliau nurodytas *Caisse des dépôts et consignations* (Depozitų ir konsignacijų kasa, toliau – CDC) valdymo išlaidas ir Nacionalinės ginčų energetikos srityje sprendimo institucijos biudžetą. Už energetiką atsakingas ministras, gavęs Energijos reguliavimo komisijos pasiūlymą, nutarimu kasmet patvirtina šį dydį. Nustatytas atitinkamų metų kasmetinės įmokos dydis taikytinas ir vėlesnių metų mokėjimams, jei dėl jų nėra įsigaliojęs naujas nutarimas.

<...>

Reikalavimus atitinkančių galutinių vartotojų, kurie pasinaudojo savo teisėmis pagal 22 straipsnio III dalį, kai elektros energija buvo perduodama viešaisiais perdavimo tinklais arba viešaisiais paskirstymo tinklais, įmokas surenka už tinklo, prie kurio šie vartotojai prijungti, valdymą atsakingas tiekėjas, kuris, be mokamų tarifų, nustatytų už naudojimąsi tinklu, ima ir antkainį. <...> Faktiškai per tarpininką – CDC – surinktos įmokos pervedamos skirstytojams, kurie patiria su viešosios paslaugos teikimu susijusių sąnaudų.

<...> CDC atitinkamiems skirstytojams, kurie patiria a ir b punktų 1 ir 2 papunkčiuose nurodytų sąnaudų, keturis kartus per metus išmoka surinktas įmokų sumas. Kiekvienų metų sausio 1 d. ji Nacionalinei ginčų energetikos srityje sprendimo institucijai sumoka pastarosios biudžetą atitinkančią sumą.

CDC šiuos įvairius mokėjimus nurodo specialioje sąskaitoje. CDC patirtas valdymo išlaidas kasmet patvirtina už ekonomiką ir energetiką atsakingi ministrai.

Nepažeidžiant 41 straipsnyje nurodytų sankcijų taikymo, nesumokėjus įmokų sumos arba sumokėjus ne visą sumą per du mėnesius nuo dienos, kurią jos turėjo būti sumokėtos, Energijos reguliavimo komisija išsiunčia priminimą ir paskiria baudą už vėlavimą sumokėti, kuri sudaro 10 % nuo mokėtinės įmokos sumos.

<...>

Jeigu surinktų įmokų suma neatitinka nustatytos metinės sąnaudų sumos, šis neatitikimas ištaisomas kitais metais iš tais metais mokėtinų sąnaudų. Jeigu per metus mokėtinų sumų negaunama, jos turi būti pridedamos prie kitų metų sąnaudų sumos.

Energijos reguliavimo komisija kiekvienais metais savo metinėje ataskaitoje įvertina I dalyje numatytų priemonių, susijusių su viešosios elektros energijos tiekimo paslaugos sąnaudomis, veikimą.

<...>

III.- Jei mokesčių mokėtojas nesumoka įmokų, kaip tai nustatyta pirma minėtoje <...> I dalyje, už energetiką atsakingas ministras taiko administracinę sankciją pagal šio įstatymo 41 straipsnyje numatytas sąlygas.

IV.- *Conseil d'État* dekretuose nustatoma šio straipsnio taikymo tvarka.“

4 Įstatymo 2000-108 10 straipsnyje nustatyta:

„Atsižvelgiant į būtinybę išsaugoti tinkamą tinklų veikimą, *Électricité de France* ir nenacionalizuoti skirstytojai, nurodyti minėto 1946 m. balandžio 8 d. Įstatymo Nr. 46-628 23 straipsnyje, siekdami savo teisėto tikslo ir atsižvelgdami į tai, kad jų gamybos įrenginiai sujungti su *Électricité de France* eksploatuojamais viešaisiais paskirstymo tinklais, privalo sudaryti, jeigu suinteresuotieji gamintojai to paprašo, sutartį pirkti elektros energiją, kurią nacionalinėje teritorijoje pagamina:

<...>

2° įrenginiai, kurie naudoja atsinaujinančią energiją, išskyrus tuos, kurie pastatyti su kontinentiniu metropolijos tinklu sujungtose zonose ir kurie naudoja mechaninę vėjo energiją, arba kuriuose naudojamos energetinio efektyvumo požiūriu efektyvios technologijos, pavyzdžiui, kogeneracija. *Conseil d'État* dekretu nustatomos gamybos įrenginių, dėl kurių pagamintos elektros energijos gali būti taikoma pareiga supirkti, įrengtosios galios ribos. Šios ribos, kurios negali viršyti 12 megavatų, nustatytos kiekvienai įrangos kategorijai, dėl kurios gali būti taikoma supirkimo gamybos vietoje pareiga. <...>

<...>

3° mechaninę vėjo energiją naudojančios elektros energijos gamybos įrenginiai, pastatyti vėjo jėgainių plėtros zonoje, apibrėžtoje pagal 10-1 straipsnio taisyklę;

<...> Dekrete gamintojams, kurių naudai taikoma pareiga supirkti, nustatomos pareigos ir pagamintos energijos supirkimo sąlygos, kurias patvirtina už ekonomiką ir energetiką atsakingi ministrai, gavę Energijos reguliavimo komisijos nuomonę. Su sąlyga, kad bus išlaikytos sutartys dėl pareigos supirkti, kurios galios 2004 m. rugpjūčio 9 d. Įstatymo Nr. 2004-803 dėl viešosios elektros ir elektros tiekimo paslaugos ir elektros ir elektros įmonių paskelbimo dieną, skirstytojams, kurių naudai taikoma pareiga supirkti pagal šį straipsnį arba pagal šio įstatymo 50 straipsnį, sutartimi dėl pareigos supirkti leidžiama pasinaudoti tik kartą.

Bet kokios papildomos *Électricité de France* arba minėtų nenacionalizuotų skirstytojų eksploatuojamų įrenginių elektros energijos gamybos sąnaudos, kurioms taikomas šis straipsnis, kompensuojamos pagal 5 straipsnio I dalyje numatytas sąlygas.

<...>

Bet kokios papildomos sąnaudos, kurių gali atsirasti, padengiamos pagal 5 straipsnio I dalyje numatytas sąlygas.

<...>“

- 5 2001 m. gegužės 10 d. Dekreto dėl gamintojų, kurių naudai taikoma pareiga supirkti, pagamintos energijos supirkimo sąlygų (JORF, Nr. 110, 2001 m. gegužės 12 d., p. 7543) 8 straipsnio 2 punkte nustatyta:

„Už ekonomiką ir energetiką atsakingų ministrų nutarimuose, priimtuose gavus *Conseil supérieur de l'électricité et du gaz* (Elektros energijos ir dujų vyriausioji taryba) ir *Commission de régulation de l'électricité* (Elektros energijos reguliavimo komisija) nuomones, nustatomos įrenginių, kuriems taikoma 2000 m. vasario 10 d. įstatymo <...> 10 straipsnyje numatyta pareiga supirkti, pagamintos elektros energijos supirkimo sąlygos. Šiose supirkimo sąlygose, be kita ko, numatyta:

<...>

2° elektros energijos supirkimo tarifai“.

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

- 6 Ginčijamais nutarimais ekologijos, energijos, tvarios plėtros ir teritorijų planavimo ministras ir ekonomikos, pramonės ir užimtumo ministras nustatė mechaninę vėjo energiją naudojančių įrenginių pagamintos elektros energijos supirkimo sąlygas.
- 7 Vėliau *Association Vent de colère ! Fédération nationale* ir vienuolika kitų ieškovų pareiškė ieškinius dėl šių nutarimų panaikinimo.
- 8 Šie ieškovai pirmiausia teigia, kad minėtais nutarimais nustatoma valstybės pagalba, kaip ji suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį.
- 9 Anot prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo, mechaninę vėjo energiją naudojančių įrenginių pagamintos elektros energijos pirkimas už didesnę kainą nei jos rinkos vertė yra privalumas, kuris gali paveikti valstybių narių tarpusavio prekybą ir daryti įtaką konkurencijai.

- 10 Dėl valstybės ar iš jos valstybinių išteklių suteiktos pagalbos kriterijaus *Conseil d'État* primena, kad 2003 m. gegužės 21 d. sprendime ji taikė 2001 m. kovo 13 d. Sprendimą *PreussenElektra* (C-379/98, Rink. p. I-2099) ir nusprendė, jog mechaninę vėjo energiją naudojančių įrenginių naudai nustatytos pareigos pirkti finansinės sąnaudos buvo paskirstytos tam tikroms įmonėms, o iš valstybinių išteklių tiesiogiai ar netiesiogiai pagalba nebuvo finansuojama, todėl ankstesnis mechaninę vėjo energiją naudojančių įrenginių pagamintos elektros energijos pirkimo mechanizmas nėra valstybės pagalba, kaip tai suprantama pagal EB 87 straipsnio 1 dalį.
- 11 Tačiau šis mechanizmas buvo pakeistas 2003 m. sausio 3 d. Įstatymu Nr. 2003-8 dėl dujų ir elektros energijos rinkų ir viešojo aprūpinimo elektros energija. Anksčiau *Électricité de France* ir nenacionalizuotiems skirstytojams nustatytos pareigos pirkti papildomas sąnaudas visiškai kompensuodavo viešasis elektros energijos gamybos fondas, finansuojamas įstatyme nurodytų gamintojų, tiekėjų ir skirstytojų mokėtinomis įmokomis. Nuo šiol šios papildomos sąnaudos kompensuojamos nacionalinėje teritorijoje išikūrusių galutinių elektros energijos vartotojų įmokomis, kurių dydis nustatomas proporcingai suvartotos elektros energijos kiekiui ir kurias tvirtina energetikos ministras Elektros energijos reguliavimo komisijos siūlymu.
- 12 *Conseil d'État* taip pat pažymi, kad 2008 m. liepos 17 d. Sprendime *Essent Netwerk Noord ir kt.* (C-206/06, Rink. p. I-5497) Teisingumo Teismas, paaiškinęs, kad byloje, kurioje jis priėmė minėtą Sprendimą *PreussenElektra*, įmonės nebuvo valstybės įgaliotos valdyti valstybinius išteklius, nusprendė, kad finansavimas, kai elektros energijos pirkėjai valstybės įpareigojami mokėti antkainį, kuris yra mokestis, o lėšas ir toliau kontroliuoja valstybė, turėjo būti laikomas valstybės arba iš jos valstybinių išteklių suteikta pagalba.
- 13 Šiomis aplinkybėmis *Conseil d'État* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui tokį prejudicinį klausimą:

„Ar pakeistą finansavimo mechanizmą, pagal kurį visiškai kompensuojamos *Électricité de France* ir <...> Įstatyme Nr. 46-628 23 straipsnyje paminėtų nenacionalizuotų skirstytojų patiriamos papildomos išlaidos dėl Įstatyme Nr. 2003-8 numatytos pareigos supirkti mechaninę vėjo energiją naudojančių įrenginių pagamintą elektros energiją didesne nei šios energijos rinkos kaina, reikia laikyti valstybės arba iš jos valstybinių išteklių suteikta pagalba, kaip ji suprantama pagal [SESV 107] straipsnio nuostatas?“

Dėl prejudicinio klausimo

- 14 Savo klausimu prejudicinį prašymą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar galutinių vartotojų finansuojamas kompensavimo mechanizmas, pagal kurį visiškai kompensuojamos papildomos sąnaudos, patirtos dėl įmonėms nustatytos pareigos supirkti vėjo jėgainių pagamintą elektros energiją didesne nei šios energijos rinkos kaina, kaip tai nustatyta Įstatyme Nr. 2000-108, turi būti laikomas valstybės arba iš jos valstybinių išteklių suteikta pagalba, kaip tai suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį.
- 15 Pirmiausia pažymėtina, kad nors kvalifikuojant valstybės pagalbą pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį reikia, kad būtų įvykdytos keturios sąlygos, būtent: turi būti valstybės arba iš jos valstybinių išteklių suteikta pagalba, ši pagalba turi galėti paveikti valstybių narių tarpusavio prekybą, ja turi būti suteiktas selekcinis pranašumas pagalbos gavėjui ir ji turi iškreipti konkurenciją ar kelti grėsmę, kad konkurencija bus iškreipta (šiuo klausimu žr. 1993 m. kovo 17 d. Sprendimo *Sloman Neptun*, C-72/91 ir C-73/91, Rink. p. I-887, 18 punktą ir 2013 m. gegužės 30 d. Sprendimo *Doux Élevage ir Coopérative agricole UKL-ARREE*, C-677/11, 25 punktą); šis klausimas susijęs tik su pirmąja sąlyga.

- 16 Kad nauda galėtų būti kvalifikuota kaip pagalba, kaip ji suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį, ji turi būti, pirma, suteikta tiesiogiai ar netiesiogiai iš valstybinių išteklių ir, antra, priskirta valstybei. (žr. 2002 m. gegužės 16 d. Sprendimo *Prancūzija prieš Komisiją*, C-482/99, Rink. p. I-4397, 24 punktą bei minėto Sprendimo *Doux Élevage ir Coopérative agricole UKL-AREE* 27 punktą).
- 17 Kalbant pirmiausia apie sąlygą, susijusią su priemonės priskyrimu, reikia išnagrinėti, ar valstybės įstaigos turi būti laikomos dalyvavusiomis priimant šią priemonę (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Prancūzija prieš Komisiją* 52 punktą).
- 18 Šiuo klausimu konstatuotina, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamas kompensavimo mechanizmas buvo nustatytas Įstatymo Nr. 2000-108 ir todėl laikytinas priskiriamu valstybei.
- 19 Antra, dėl sąlygos, susijusios su tuo, kad nauda turi būti suteikta tiesiogiai arba netiesiogiai iš valstybės išteklių, primintina, kad priemonės, pagal kurias valstybės ištekliai neperduodami, gali patekti į valstybės pagalbos sąvoką (šiuo klausimu žr. 1994 m. kovo 15 d. Sprendimo *Banco Exterior de España*, C-387/92, Rink. p. I-877, 14 punktą ir 1999 m. gegužės 19 d. Sprendimo *Italija prieš Komisiją*, C-6/97, Rink. p. I-2981, 16 punktą).
- 20 Iš tiesų į „iš valstybinių išteklių“ suteiktos pagalbos sąvoką, be valstybės tiesiogiai suteiktos naudos, siekiama įtraukti per valstybės paskirtą ar įsteigtą viešo ar privataus pobūdžio šios pagalbos administravimo instituciją suteikiamą naudą (šiuo klausimu, be kita ko, žr. 1977 m. kovo 22 d. Sprendimo *Steinike ir Weinlig*, 78/76, Rink. p. 595, 21 punktą; minėto Sprendimo *Sloman Neptun* 19 punktą ir minėto Sprendimo *Doux Élevage ir Coopérative agricole UKL-AREE* 26 punktą).
- 21 Teisingumo Teismas taip pat nusprendė, kad EB 107 straipsnio 1 dalis apima visas pinigines priemones, kurias viešosios valdžios institucijos gali realiai naudoti įmonėms remti, nesvarbu, ar tos priemonės yra nuolatinė valstybės turto dalis, ar ne. Taigi, net jei sumos, susijusios su minėta priemone, ne visuomet priklauso valstybės išdui, tai, kad jos yra nuolatos valstybės kontroliuojamos, taigi priklauso kompetentingų nacionalinių valdžios institucijų dispozicijai, yra pakankamas pagrindas laikyti jas valstybiniais ištekliais (žr. minėtų sprendimų *Prancūzija prieš Komisiją* 37 punktą; *Essent Netwerk Noord ir kt.* 70 punktą bei *Doux Élevage ir Coopérative agricole UKL-AREE* 35 punktą).
- 22 Iš Teisingumo Teismui perduotos bylos medžiagos matyti, kad nagrinėjamoje pagrindinėje byloje sumos, kuriomis siekiama kompensuoti dėl įmonėms tenkančios pareigos supirkti patiriamas papildomas sąnaudas, surenkamos iš visų Prancūzijos teritorijoje esančių galutinių elektros energijos vartotojų ir perduodamos CDC.
- 23 Pagal pagrindinėje byloje taikomus Prancūzijos teisės aktus, kiekvieno galutinio elektros energijos vartotojo mokėtiną įmokų sumą kasmet nustato už energetiką atsakingas ministras, gavęs Energijos reguliavimo komisijos pasiūlymą. Nesant tokio ministro nutarimo, įmokų suma kiekvienais metais automatiškai padidinama.
- 24 Be to, pagal Įstatymo Nr. 2000-108 5 straipsnį vartotojui, kuris nesumoka įmokos, gali būti taikoma administracinė sankcija.
- 25 Jau buvo nuspręsta, kad iš valstybės narės teisės aktais nustatytų mokėtinų įmokų finansuojami fondai, kuriuose lėšos valdomos ir paskirstomos vadovaujantis šiais teisės aktais, gali būti laikomi valstybės ištekliais, kaip jie suprantami pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį, net jei juos valdo skirtingos valstybės valdžios įstaigos (šiuo klausimu žr. 1974 m. liepos 2 d. Sprendimo *Italija prieš Komisiją*, 173/73, Rink. p. 709, 35 punktą).

- 26 Galiausiai teismo posėdyje buvo paaiškinta, kad Įstatyme Nr. 2000-108 nustatytas principas, pagal kurį Prancūzijos vyriausybė įsipareigoja visiškai įvykdyti pareigą supirkti; pagal minėtą pareigą ši vyriausybė privalo patikrinti apmokėjimus už praėjusius laikotarpius ir, jei iš galutinių elektros energijos vartotojų surinktų įmokų sumos nepakaktų šioms papildomoms sąnaudoms padengti, ji visiškai apmoka įmonių patirtas papildomas sąnaudas.
- 27 Taigi iš šio sprendimo 20, 25 ir 26 punktų matyti, kad teismo posėdyje Prancūzijos vyriausybės nurodytos aplinkybės, jog įmonės, kurioms taikoma pareiga supirkti, išsaugo iš galutinių vartotojų gautas įmokas, kol jos nepadengs šių įmonių patirtų papildomų sąnaudų, todėl dalis lėšų nėra pervedamos į CDC sąskaitą, nepakanka atmesti valstybės išteklių panaudojimo fakto.
- 28 Bet kuriuo atveju, kiek tai susiję su fondais, kurių lėšos pervedamos per CDC, pažymėtina, kad pagal Įstatymą Nr. 2000-108 CDC kaupia surinktas sumas į specialią sąskaitą, o paskui jas pveda atitinkamiems subjektams; tokiu būdu CDC veikia kaip šių lėšų valdymo tarpininkas.
- 29 CDC yra viešasis juridinis asmuo, įsteigtas remiantis 1816 m. Finansų įstatymu. Jos generalinį direktorių, kuris yra vykdomasis organas, Ministrų Taryboje (*Conseil des ministres*) skiria Respublikos Prezidentas. Jos Priežiūros tarybą (*Conseil de surveillance*) ir joje steigiamus specializuotus komitetus sudaro Nacionalinės asamblėjos (*Assemblée nationale*), Senato (*Sénat*) ir kitų valstybės institucijų paskirti asmenys. Priežiūros tarybos pirmininką iš savo narių skiria pati Priežiūros taryba. Praktiškai jis yra arba Nacionalinės asamblėjos, arba Senato narys.
- 30 Ši viešoji įstaiga, veikianti pagal Prancūzijos valstybės suteiktus įgaliojimus, Energijos reguliavimo komisijos, kuri yra savarankiška administracinė valdžios įstaiga, turinti įgaliojimus užtikrinti tinkamą Prancūzijos elektros energijos ir dujų rinkų veikimą, vardu teikia administravimo, finansų ir apskaitos valdymo paslaugas. CDC taip pat konstatuoja galutinių vartotojų pavėluotai atliktus ir neatliktus mokėjimus ir apie tai praneša šiai komisijai.
- 31 Be to, ši viešoji įstaiga gali iš galutinių vartotojų surinktas įmokas investuoti; reikia paaiškinti, kad iš šių investicijų gautas uždarbis kiekvienais metais išskaičiuojamas iš kitais metais mokėtinų įmokų sumos.
- 32 Be to, ji iš šios veikos negauna jokio pelno, o jos valdymo išlaidos kompensuojamos iš galutinių elektros energijos vartotojų sumokėtų įmokų.
- 33 Todėl CDC valdomos sumos turi būti laikomos kontroliuojamomis valstybės.
- 34 Šių elementų visuma leidžia atskirti šią bylą nuo tos, kurioje buvo priimtas minėtas Sprendimas *PreussenElektra*; jame buvo nuspręsta, kad privačioms elektros energijos tiekimo įmonėms nustatyta pareiga pirkti iš atsinaujinančių energijos šaltinių jų tiekimo zonoje pagamintą energiją už nustatytas minimalias kainas negali būti laikoma iš valstybinių išteklių suteikta pagalba, nes nevyksta jokio tiesioginio arba netiesioginio valstybinių išteklių perdavimo šios rūšies elektros energijos gamintojams (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *PreussenElektra* 59 punktą).
- 35 Iš tiesų, kaip Teisingumo Teismas jau buvo pažymėjęs Sprendimo *Essent Netwerk Noord ir kt.* 74 punkte, byloje, kurioje buvo priimtas minėtas Sprendimas *PreussenElektra*, atitinkama valstybė narė neįpareigojo privačių įmonių valdyti valstybės išteklių, bet nustatė pareigą supirkti naudojant savo pačių finansinius išteklius.
- 36 Taigi aptariamai fondai negalėjo būti laikomi valstybės ištekliais, nes jie niekuomet nebuvo kontroliuojami valstybės ir nebuvo jokio valstybės narės įsteigto ir jos reglamentuojamo su šia pareiga supirkti susijusio papildomų sąnaudų kompensavimo mechanizmo, kaip nagrinėjamo pagrindinėje byloje, kuriuo valstybė šiems privatiems tiekėjams garantavo, kad bus apmokėtos visos minėtos papildomos sąnaudos.

- 37 Taigi SESV 107 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad visų nacionalinėje teritorijoje esančių galutinių elektros energijos vartotojų finansuojamas kompensavimo mechanizmas, pagal kurį visiškai kompensuojamos papildomos sąnaudos, patirtos dėl įmonėms nustatytos pareigos supirkti vėjo jėgainių pagamintą elektros energiją didesne nei šios energijos rinkos kaina, kaip nustatyta Įstatyme Nr. 2000-108, yra iš valstybės valstybinių išteklių suteikta pagalba.

Dėl sprendimo poveikio laiko atžvilgiu apribojimo

- 38 Subsidiariai, jeigu Teisingumas Teismas nuspręstų, kad tokia finansavimo tvarka, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje, yra valstybės pagalba arba pagalba iš jos valstybinių išteklių, Prancūzijos vyriausybė prašo apriboti priimto sprendimo veikimą laiko atžvilgiu.
- 39 Šiuo atžvilgiu primintina, kad pagal nusistovėjusią teismo praktiką Sąjungos teisės normos išaiškinimu, kurį Teisingumo Teismas pateikia vykdydamas SESV 267 straipsniu jam suteiktus įgaliojimus, paaiškinama ir prireikus patikslinama šios normos reikšmė ir apimtis, kaip ji turi arba turėjo būti suprata ir taikoma nuo jos įsigaliojimo momento. Iš to darytina išvada, kad taip išaiškintą normą pats teismas gali ir turi taikyti net tiems teisiniams santykiams, kurie atsirado ir buvo užmegzti prieš priimant sprendimą dėl prašymo išaiškinti, jei, be to, įvykdytos sąlygos, leidžiančios kompetentinguose teismuose pareikšti ieškinį dėl šios normos taikymo (žr., be kita ko, 1988 m. vasario 2 d. Sprendimo *Blaizot ir kt.*, 24/86, Rink. p. 379, 27 punktą; 2006 m. sausio 10 d. Sprendimo *Skov ir Bilka*, C-402/03, Rink. p. I-199, 50 punktą ir 2013 m. kovo 21 d. Sprendimo *RWE Vertrieb*, C-92/11, 58 punktą).
- 40 Todėl Teisingumo Teismas tik išimtiniais atvejais ir taikydamas bendrąjį teisinio saugumo principą, kuris yra Sąjungos teisės sistemos dalis, gali apriboti visų suinteresuotųjų asmenų galimybę pasinaudoti jo išaiškinta norma ginčijant sąžiningai nustatytus teisinius santykius. Kad būtų galima nuspręsti dėl tokio apribojimo, turi būti tenkinami du esminiai kriterijai, t. y. suinteresuotųjų asmenų sąžiningumas ir didelių sunkumų rizika (žr., be kita ko, minėto Sprendimo *Skov ir Bilka* 51 punktą ir minėto Sprendimo *RWE Vertrieb* 59 punktą).
- 41 Kiek tai susiję su nagrinėjama pagrindine byla, dėl sąlygos, jog visi suinteresuotieji asmenys turėjo veikti sąžiningai, pirmiausia pažymėtina, kad Prancūzijos vyriausybė negalėjo nežinoti apie SESV 108 straipsnio 3 dalyje įtvirtintą draudimą įgyvendinti numatytą pagalbos priemonę ir teisinės pasekmės, kurių atsiranda nepranešus apie nagrinėjamą priemonę.
- 42 Antra, dėl didelių sunkumų rizikos reikalavimo Teisingumo Teismas yra pažymėjęs, kad pačios finansinės pasekmės, kurių gali atsirasti valstybei narei priėmus prejudicinį sprendimą, niekuomet nepateisino šio sprendimo veikimo laiko atžvilgiu apribojimo (šiuo klausimu žr., be kita ko, 1995 m. spalio 19 d. Sprendimo *Richardson*, C-137/94, Rink. p. I-3407, 37 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).
- 43 Tokiomis sąlygomis šioje byloje nėra jokio pagrindo, galinčio pateisinti principo, kad sprendimas dėl išaiškinimo veikia nuo pat išaiškintos taisyklės įsigaliojimo dienos, išimtį (žr. 1996 m. vasario 13 d. Sprendimo *Bautiaa ir Société française maritime* C-197/94 ir C-252/94, Rink. p. I-505, 49 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).
- 44 Taigi nereikia riboti šio sprendimo veikimo laiko atžvilgiu.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 45 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą dėl prejudicinio sprendimo pateikusiai teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (antroji kolegija) nusprendžia:

SESV 107 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad visų nacionalinėje teritorijoje esančių galutinių elektros energijos vartotojų finansuojamas kompensavimo mechanizmas, pagal kurį visiškai kompensuojamos papildomos sąnaudos, patirtos dėl įmonėms nustatytos pareigos supirkti vėjo jėgainių pagamintą elektros energiją didesne nei šios energijos rinkos kaina, kaip nustatyta 2000 m. vasario 10 d. Įstatyme Nr. 2000-108 dėl viešojo aprūpinimo elektros energija modernizavimo ir plėtros su pakeitimais, padarytais 2006 m. gruodžio 7 d. Įstatymu Nr. 2006-1537 dėl energijos sektoriaus, yra iš valstybės valstybinių išteklių suteikta pagalba.

Parašai.